

NÉPNIEVELŐ

A MAGYARORSZÁGI KATH. TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden héten egyszer, vasárnap.

Megkapja e lapot minden kath. nép-
oktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre 6 K

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDÁPEST,

VIII., Szentkirályi-utca 28.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szót,
minden közlés után 6 fillér fizetendő.

Allandó hirdetéseknek nagyobb kedvezmény.

Kisebbségi hirdetésekre külön árszabás.

Egész oldal...kor. 50.— Negyed oldal...kor. 15.—

Fél oldal...kor. 28.— Nyolcad oldal...kor. 10.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

A felügyelet és a nevelés.

Főleg az azt bizonyítani, hogy mennyire szükséges minden téren a szeretettel és belátással párosult lelkiismeretes felügyelet. «A gazda szemé hízalja a vagyont» tartja a közmondás is.

Az emberi gyarlósággal karöltve jár az eléggé nem sikerült dolgok fölötti csüggedés. Milyen jól esik, ha ilyenkor egy szerető kéz olajat önt a szunyadozni készülő lámpába!

Nem is vagyunk mindnyájan egyformák. Némelyikünk természetéből kifolyólag fölülte-
sebben tesz, vesz és ítél minden dolgot és helyzetet. Ilyen esetben a jóakaró s felvilágosító tapintatos buzdítás jótékonyan és serkentőleg hathat a lankadó munkálkodásra.

A celszerű felügyelet a népiskolában is olyan szükséges, mint minden ember saját cselekedeteinek felülbírálásához önmaga józan esze és vallásos lelkiismerete. Ahol az utóbbiak nincsenek, ott nemesebb eszmékből eredő cselekvés nem is képzelhető.

A népiskolai felügyeletnél a lelkiismeretes jóakarát még nem elegendő. Ide még a dolgok mélyébe belátó olyan szakavatottság szükséges, mely a nevelés fő és végecéljait az iskolai élet legapróbb mozzanataiban is felismeri. Mert, valamint az épület sok apró téglának tervszerű egybeillesztése, egybekötése és összeragasztása által lesz oly szilárd, hogy az idő viszontagságait sokáig kibírja: úgy az iskolai életben is sok aprólékosnak tetsző dolog által épül fel a gyermekben a szellemi épület oly szilárd jellemmé, mely az élet viharait kiállja.

S vajjon a laikus iskolai felügyelet képes-e arra, hogy a tanítás minden részletében a főcél felé való törekvés tényezőjét felismerje?

Mit keres a laikus felügyelet az iskolában? Azt, hogy a gyermekek nyelve jól kerepeljen, ha mindjárt üres hordó is az alapja. Való az, hogy a gyermek tudjon számot is adni arról, amit az oktatás által lelkébe vett. De az emberi életben nem éppen az a fő, hogyan jár

a nyelve, hanem hogyan *cselekszik!* Az iskolai oktatásnak a tudás mellett inkább az a főcélja, hogy *milyen embert nevelünk a gyermekből.* A társadalomnak inkább vallásos, jellemes, becsületes és munkakedvelő emberekre van szüksége, mint hitetlen, jellemtelen és laza lelkiismeretű tudósokra, féltudósokra vagy tudáskosokra.

A laikus felügyelet csak azt keresi, milyen széleskörű a gyermekben az ismeret, a tudás, de, hogy ezen ismeret csak az emlékezetbe, vagy pedig mélyen a szívbe és akaratba eresztje gyökereit, azt megítélni nem képes. Amit a szívbe építünk, azt nem lehet a piacra kiállítani. Nem annyira a tananyag, mint inkább annak képzőereje miatt tanítunk. Tudjon a gyermek életének minden lépésében helyesen s önállóan gondolkozni, itélni és cselekedni. Ez naponként hányszor szükséges! A tananyag elveszhet, de az általa nyert lelkierő nem. Amazt olvasás által újból megszerezheti, de a szunyadásban hagyott lelkierőt aligha.

S éppen azért, mer a laikus felügyelet az iskolában csak a külsőséget keresi, bírálja s ezek szerint itéli a tanító működését: gyakran kénytelen a tanító munkálkodásában ezeket előtérbe helyezni.

Kérdem, kereste-e valamikor valamelyik laikus felügyelet azt, hogy a tanító oktatásának van-e nevelő hatása? Nemcsak nem kereste azt — mit 32 éves tanítói tapasztalatom igazol — de ha ott is volt a nevelőhatás, alig vették észre.

Kérdem, mi serkentse a tanítót a mélyes erkölcsi és jellemképző nevelésre, *ha azt senki sem keresi és senki sem méltányolja?*

Kérdem, mi serkentse azt a tanítót, ki a nevelés tekintetében talán többet is tehetett volna, mikor tanítványai — bár üres szívvel — jól kerepelnek a laikus felügyelet előtt? S így ennek még nagyobb hite és becsülete van, mint annak a tanítónak, ki nem annyira a külsőre és a jelenre, mint inkább a belsőre és a jövőre tekint.

Ki becsmérelheti a szegény tanítót, ha ő is

ad valamit önére? Ki veheti rossz néven, ha *legjobb meggyőződése ellenére* is kénytelen arra törekedni, hogy tanításának azt a külső, látható eredményét biztosítsa, melyet minden laikus felügyelet keres és a mely alapon tanítói mivolta mérlegeelve lesz?

Mi serkentse a tanítót a neveléstudomány tekintetében is az önképzésre, mikor a laikus felügyelet előtt nem a nevelés, hanem a külső eredmény a fő? A lelkierőket képző mélyeséges nevelés gyakran a külső látható eredményből le is von valamit. S ez nagyon természetes dolog. Ugyanannyi idő alatt nem lehet egy árkot szélesre is, mélyre is kiásni.

Példával világítom meg a helyzetet!

Olvasási óra van. Éppen olyan olvasmány van feladva, a mely sok erkölcsi részletet foglal magában. Az olvasmány tartalma a múlt órán már meg volt világítva. Rászánom magamat, hogy nevelve oktatok. Kérdések által lebonyolítgatom az olvasmány fonalát. Mindenütt az erkölcsi részeket kidomborítom s mindenütt hozzákapcsolom a gyermek tapasztalatait. Beállítom a tanulót a helyzetbe, lássa, érezze a cselekményt s ítéljen, mit tenne ő hasonló helyzetben?

A gyermekek így gondolkoznak, éreznek, itélnek és jószándékkal telnek el. Szóval: a szívet és az akaratot képeztem. Az idő nagyon kedvesen mulik. Nézem az órát. Jaj nekem! Egy jó félóra elmúlt az olvasási órából! Alig marad annyi idő, hogy az olvasmányt egyszer-kétszer át-olvasassam, mert az utolsó negyedórát a feladandó új olvasmány megvilágítására szántam. Az olvasmányt tehát nem gyakorlattal be kellően. Legtöbb tanuló otthon nem erőlteti meg magát a tanulásban.

Ha most egy laikus iskolaszéki tag, mint felügyelő jön, s éppen ezen olvasmányból kellene a tanulónak olvasni. Nohát nem mehet úgy mintha egész órán csak olvastattam volna, mert hát gyakorlat teszi a mestert. Ki tudom-e én azt mutatni, hogy a gyermek szívét lelkét átgurttam, hogy abból egyenes jellem alakuljon? Vagy megérti-e ezt a laikus felügyelet?

Saját iskolámban tapasztaltam, hogy nem.

A múlt iskolai évben bejött osztályomba egy egyetemi képzettséggel bíró finom modoru iskolaszéki tag. Az olvasást szerette volna hallani. Én be akartam mutatni, hogy most más elvek szerint dolgozunk az iskolában, mint régen, s azért a feladott olvasmányt az erkölcsi, érzelmi és a gondolkozást serkentő oldaláról tárgyaltam. Az én iskolaszéki tagom egy nagy kérdőjelként ült a katedrán. Minek akarja ez a tanító az időt elbeszélgetni a gyermekekkel? Végre is türelmet veszve nagyon barátságosan felkért, hogy az olvasást szeretné hallani. Négy gyermek olvasott. Kettőnek jól kerepelt a nelve, kettő egy kissé gyengébben olvasott, mert hiszen már Sokrates is megmondta, hogy minden tuskoból nem lehet szobrot faragni. Az én iskolaszéki

tagom elmenőben barátságosan megsugta, hogy az olvasás nem megy a legjobban!

Íme, mit várhatunk olyan iskolaszéki felügyeltől, mely minden aprólékos körülményt nem tud megítélni. S vajjon ez serkentőleg hat-e a magasztos cél megközelítésére működő tanítóra.

A jóakarát mellé szakértelem is kell, ha nem akarunk többet rontani, mint használni. «Ki minék nem mestere, gyilkosa az annak» tartja a közmondás.

Kalocsa.

Resli István.

A népiskolai énektanításról.

I.

Népiskolai tanításunk egyik lényeges, de ma is mostoha tárgya: az *ének*. Jóllehet mindenki elismeri, hogy a kedélyművelésnek, a vallásos és hazafias érzés ápolásának egyik leghathatósabb eszköze, s így népiskolai tanításunkban számottevő jelentőségű, mégis tanítása rendszerelen s gépies, mert legtöbbször abban áll, hogy a kijelölt éneknek előbb szövegét, majd dallamát részenként mindaddig mondatjuk, énekeltejtjük, míg akarva, nem akarva az emlékezetbe vésődik.

Az éneknek a népiskolában ily módon való tanítása nem indokolható. Nem azért, mert a tanítási anyagnak unos-untig vitt ismételtetése által pusztán szenvedőlegességre vannak tanulóink kárhozható, s hiányzik a tudatosság alapfeltétele: a *megértés*. Mihelyt pedig valamely tanításmód gépies, elveszti pedagógiai értékét, s mint ilyen, elvetendő.

Ha tehát azt akarjuk, hogy az ének is elfoglalja a népiskolai tantárgyak csoportjában az őt megillető helyet, ha nem akarjuk parlagon hagyni a gyermek egyik igen szépen fejleszhető lelkitehetségét, elvenni az emlékezet támasztékait, ha az emberi össztehetségek kifejlesztésében, tehát a tökéletesedés útján megakasztani nem akarjuk növendékeinket: meg kell hódolnunk a *hangjegyszerinti énektanítás szükségése előtt*. Nem azt akarom ezzel mondani, hogy miként a hangjegyszerinti énektanítás szélső hívei, már az első osztályban megkezdjük a hangjegysimertetést. Ez nem volna helyes. Mert túlságos megerőltetés lehet csak az írás-olvasás nehézségeivel küzdő apróságot már kótákkal gyötörni, de viszont tanítói feladatunk betöltésében a legnagyobb egyoldalúságot és mulasztást követnénk el, ha a teljes népiskolai folyamaton át hallás után tanítónak az éneket. Éppen azért a középuton kell haladnunk, mely megengedi, hogy míg a gyermek az írás, olvasás — és hozzáteszem — a számolásban kellő gyakorlatot szerez, tehát az I—II. osztályban hallás után tanulja az éneket, a III—VI. osztály pedig megismeri a hangjegyeket és ezek alapján való éneklést.

Ezt az utat jelöli ki a tanterv is, midőn a tanítás anyagát megszabja.

A tanterv két fokot különböztet meg a népközoiai énektanításban, ú. m. a hallás utáni és a hangjegyek szerinti énektanítás fokát.

A hallás utáni énektanítás módja eléggé ismeretes; itt csak a következőket tartom szükségesnek megemlíteni.

1. A megtanítandó ének, úgy zene, mint szövegköltés szempontjából kifogástalan, kiváló legyen. Eddig vagy maguk csináltak az illetők éneket s ezek között voltak néha jók is; vagy idegen fordításokat ültettek át, gyakran igen rosszakat, avagy magyar népdalokat alakítottak át meglehetősen fonák módon, pl. a «Piros rózsá, piros rózsá...» című népdal e részét: Az én rózsám jaj de nagyon gyönyörű, így alakították át: Övönéni jaj de nagyon gyönyörű! A mondottak egyike sem lehet forrása az igazán kiváló, népközoiai magyar daloknak, hanem igenis gyűjthetünk ilyeneket, ha megfigyeljük a tiszta magyar vidék gyermekeinek énekét, de nem azt, amit az iskolában tanult. Ez az egyik forrás. A másik a felnőttek dala; a népdalok, melyekből a megfelelőket kiválogatjuk átalakítás nélkül, mert minden átalakítás a költőiség rovására történik. A harmadik forrás a nemzeti műköltés. E forrásokból vegyük énekeinket.

2. Ügyeljünk, hogy a fók énekeit a 6. illetve 8. hangterjedelemnek megfelelően fokozatosan állítsuk egybe, hogy a gyermek hangját fejlesztjük. Számolnunk kell ugyanis azzal, hogy kész éneklőszervekkel nem rendelkezhetünk, hanem csak fokozatos fejlesztés által juthatunk ezek birtokába.

3. Az énekelendő dal szövege mindig egy már létező gondolatkörbe vágjon, melyben a gyermek szerzett ismeretei révén járatos. Nem volna helyes, ha a «Szittyavítések» kezdetű indulót az I—II. osztályban tanítanók, de a IV—VI. osztályban sem addig, míg a kapcsolatos történelmi lecke gondolatkörébe be nem illeszthetjük. Kivételt ez alól, valamint a hangterjedelem megszorítása alól esetleg az alkalmoszerű vallásos és hazafias énekeknél lehet tenni.

4. Végül, ha azt akarjuk, hogy az ének igazi kedélyképző, nevelőértékű legyen, a tanítást megelőző tárgyalás által azt a hangulatot kell létrehozunk, melyet a dal kifejezni óhajt, hogy az így felébresztett hangulatnak mintegy természetes kitörése legyen a dal. Hogy általánosán ismert példát említsék: «Alkonyodik már a nap» c. éneknél az alkonyat, a nap lemenése kelt fel az emberben bizonyos hangulatot. Ha a tárgyalás során, az alkonyat érzékeltetése által érintünk minden e fogalmat kiváltó gondolatot, tehát hogy a nap hosszú utat tett meg, hogy nekünk világítson, melegítsen s immár fáradtan száll lejjebb és lejjebb, melege egyre gyengül, fénye bágyadt; — mint követi a nap példáját az egész természet: a növények, ma-

dárkák, állatok, emberek, hogy fáradalmaikat pihenéssel váltsák fel stb... ily módon hangulatot ébresztettünk, melynek kifejezője, megrögzítője lesz a dallam. Épígy pl. a «Boldogasszony anyánk» c. éneknél a vallásos hangulatot kell felébresztetnünk, melyben az ősi bizalom jut kifejezésre a dallam szárnyain, hogy Nagyasszonyunk nem feledkezik meg rólunk magyarokról. Ha valamely tantárgy tanítása közben jön létre ily hangulat, mely kifejezhető dallal, nem hagyjuk veszendőbe, hanem dalba öntve megrögzítjük. Különösen nagy fontosságúnak tartom ezt a vallásos érzés felkeltésére és ápolására. Az egyházi énekek tanítását azért a vallásórakon, midőn a megfelelő hangulat jön létre, tartom leghelyesebbnek.

Kokasd.

Kreskay János.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Tanítói Orsz. Kath. Segélyalap felhívása. Az «Országos Kath. Tanítói Segélyalap» mindazon t. Tagjait, akik az alapszabályok 8. és 15. §§-ai értelmében jogosítva vannak ösztöndíjak vagy segélypénzek adományozása iránt folyamodni, van szerencsém ezennel felkérni, hogy kellően felszerelt folyamodványaikat az alapszabályok 18. §-a szerint az alapgyűjtő bizottság vagy a kerületi tanfelügyelői hivatal útján f. évi július 10-ig az illető főtisztelendő egyházmegyei hatósághoz betervezteni sziveskedjenek. Tájékozásul tisztelettel megjegyzem, hogy a középponti bizottság határozata értelmében a folyamodványt, a benne foglalt adatok és indokok hitelesítése végett alá kell iratni az illetékes plébániai hivatal által. Ezen hitelesítés sem községi, sem működési bizonyítvánnyal nem helyettesíthető. Ami a melléklendő iskolai bizonyítványokat illeti, miután a középponti bizottság csak augusztus utolsó napjaiban tarthatja ülését és így a folyamodványokat az iskolai beiratások idejéig nem intézheti el, kizárólagosan hiteles másolatokban méltóztatassék benyújtani. A folyamodványok mellé az új tagsági könyvecskék is csatolandók. Tudatom továbbá, hogy segélyben csak azok a t. Tagok részesülhetnek, akik legalább három év óta nem élveztek az alap jótéteményét. A folyamodványban azért is világosan megemlíteni kérem, mikor és minő segélyben részesült a folyamodó: esetleg gyermekei élveznek-e és minő ösztöndíjat. Végül a t. Tagok érdekében kiemelendőnek tartom, hogy azok a folyamodványok, amelyekhez tagsági könyvecske nincs mellékelve: továbbá amelyek nem az egyházi hatóságok útján, vagy a kitűzött határidőn túl érkeznek be, nem fognak figyelembe vétetni. Budapest, 1909. évi május hó 1-én. Dr. Walter Gyula c. püspök, kanonok, papn. kormányzó, a Segélyalap elnöke.

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghívó a «Pécs egyházmegyei róm. kath. Tanítóegyesületnek» 1909. június 30-án a Pécsi Kath. Kör dísztermében tartandó III. rendes közgyűlésére. Június 30-án d. e. 7-kor választmányi gyűlés. 1/28-kor Veni Sancte a székesegyházban. Gyülekezés a kath. kör kerthelyiségében. A tárgysorozat főbb pontjai: Szentmise után a Szepessy-szobor megkoszorúzása; a) Pápai himnusz (unisono); b) Ünnepi óda, irta és szavalja Bodonyi Nándor, sellyei tanító; c) Himnusz, (unisono). Elnök: megnyitó után emlékbeszéd Bitter Péter, b. e. apari tanítóról tartja, Kircz István, teveli tanító. A szakosztályok megalakítása. A választmány előterjesztése a

Pius internátus és a Tanítók Házára vonatkozólag. Az országos kath. segélyalap *pécsyvármegyei képviselőjének* megválasztása. Elnöki záróbeszéd. Pécs, 1909. évi június hó 11-én. *Wajdits Gyula* elnök. *Báter János* titkár.

Felhívás. Az egri érseki egyházmegyébe tartozó tiszántúli alesperesi kerület róm. kath. kántortanítói, 1909. június 7-én tartott gyűlésen hozott határozat szerint, az orsz. kath. Tanügyi Tanácshoz azon kérelemmel járulnak, hogy a kath. tanítók számára a vasuti kedvezményt újból kérelmezni sziveskedjék. Hasonló eljárásra felhívják a haza összes róm. kath. egyesületei és köréi. *Vécsy Agoston*, jegyző.

Tanítói gyűlés. A tiszántúli alesperesi kerület kántortanítói köre idei közgyűlését 1909. június 7-én tartotta meg Kunhegyesen. Szentmise hallgatása után *Gröze Aladár* esperes elnök úr hatásos beszéd után a gyűlést Jézus nevében megnyitotta. A tárgysorozat főbb pontjai: Az orsz. Kath. Tanügyi Tanács elnökségének f. évi február hóban a hazai kath. tanító körökhöz küldött felhívására való tekintetből, «Az 1891. évi nyugdíjtörvény revíziójának sürgetése» c. tételt megvitatta. *Vécsy Agoston* kántortanítónak erre vonatkozó javaslatát fogadták el s a tanügyi tanács által tartandó nagygyűlés tárgyszorójába való felvételét kérik. Az indítványok során *Vécsy Agoston*nak azon indítványát fogadták el, hogy megkéri az Orsz. Kath. Tanügyi Tanácsot arra, miszerint *Révó Lajos* egri tanítónak a kath. tanítók előléptetésére tett javaslatát magáévá tenni és annak kieszközölésére, illetve életbeléptetésére közreműködni sziveskedjék. *Vécsy Agoston*, mint kerületi jegyző.

Tanítógyűlés. A «Pacsá-nagykapornaki róm. kath. tanítói kör» Zalaszentivánon tartotta ezévi rendes közgyűlését *Szita Boldizsár* elnöklete alatt. Főbb pontjai voltak: *Groszinger Géza* helybeli osztálytanító jól sikerült gyakorlati tanítást tartott a «könyv»-ről. *Milly Géza* sláji kántortanító bemutatta a Novák-féle fonomimikai eljárást, melyet a közgyűlés tetszéssel fogadott. *Szita Boldizsár* nagykapornaki kántortanító a nőnevelésről értekezett és találon rámutatott azon visszasságokra — sőt hátrányokra — melyek a nők ferde neveléséből származnak, s oda konkludált, hogy a helyes irányú nőnevelésnek vallásos és családi alapon kell nyugodnia, s inkább legyen a nő jó gazdasszony, gondos családanya és hü feleség, mintsem egy tudományokkal túterhelte, mindenféle «tant» jól-rosszul megtanult emancipált hölgy. *Tamássy Géza* kállódi kántortanító a nyugdíj-reviziót sürgette és alapos indokolás kíséretében előterjesztette a «M. T. O. B.» által elfogadásra ajánlott memorandumot, melyet a közgyűlés egész terjedelmében elfogadott. Végül a közgyűlés lelkes hangú táviratban üdvözölte *gróf Apponyi Albert* vallás- és közoktatásügyi miniszter és *bárá Hornig Károly* veszprémi megyéspüspök urakat. — y.

Tanítógyűlés. Az egerfőegyházmegyei egyesült alsó- és felsőjászsági espereskerület róm. kath. tanítóköré folyó év június 3-án tartotta meg évi rendes közgyűlését *Jász-Ápátin*. Fél 9 órakor szentmise. A tárgysorozat főbb pontjai: 9—10 órakor gyakorlati tanítás a természet utáni rajzolásból. Felolvasás a rajzoktatásról. Tartotta *Feketes Sándor*. Felolvasás az analfabéta felnőttek oktatásáról. Tartotta *Szabó Ferenc*. «A Tanítók Országos Bizottsága» által a nyugdíjügyben benyújtandó javaslat elfogadása. *Egri György* áll. igazgató-tanító felolvasása. A beérkezett pályamunkák bírálata és a jutalom kiosztása. A tett indítványok közül a közgyűlés *Legeza Mihálynak* azon indítványát fogadta el, hogy a közgyűlés saját kebelében «Segítőosztályt» szervez tanuló gyermekének segélyezésére s ezen célra 1000 kor. alapítókét tesz le. Újabb pályatételekül kitérték: I. «A kézimunka oktatás (slójd) fontossága az elemi- és ismételő iskolában.» Menete: Mi a teendő, hogy a gyakorlati nevelés és oktatás eme fontos tárgya minél előbb tért hódítson iskoláinkban? Helyes-e, ha a tanítók minden előképzettség nélkül hozzáfognak a slójd tanításához? Nem volna-e célszerű osztott iskoláknál minden osztályban e tárgy tanítását tanfolyamot végzett vagy arra

kiváló hajlandóságot érző tanerőkre bízni? Mivel ezen oktatás által a tanítási tárgyak szaporodnak, méltányos-e ha ezért a tanító megfelelő díjazáshoz részesül? Jutalma 20 kor. II. «A serülő ifjúság valláserkölcsei nevelése az ifjúsági egyesületekben.» Kifejtendő: Mi a teendője e téren a tanítónak, hitoktatónak? Melyek azon szórakoztató játéknemek és játéktárgyak, melyek az ifjúsági egyesületben használhatók? Jutalma 20 korona. *Bogárdi Antal* Szolnok vármegyei kir. tanfelügyelő úr a maga részéről a következő tételt tüzti ki: III. «Milyen legyen a tanító társadalmi élete, hogy a nép szerelét, tiszteletét és áldozatkészségét kiérdemelje.» Jutalma 10 kor. A kitért tétélek kidolgozói felkéretnek, hogy jellegű levél kíséretében azokat 1910. március 1-ig az elnök címére beküldeni sziveskedjenek. *Sztraky Mihály*, egy. jegyző.

Tanítógyűlés. A rozsnói püspöki megye róm. kath. tanítóegyesületének murányvidéki köre f. évi május hó 26-án Murányfalján tartotta gyűlését *Schuster Antal* c. kanonok, esperes úr egyházi- és *Droppa József* érdemekben gazdag veterán tanító világi elnöksége mellett, ki hivatalos teendőinek végzése miatt a megjelenésben gátolt *Bahéry József* buzgó világi elnököt helyettesítette. A megjelent egyházi- és világi tagok tulajdonképen több vallásos iskolának államivá tétele miatt már-már züllésnek indult kör megújodását tüzték ki célul. Ennek hatása alatt folyt az eszmecsere és a kör tagjai nagy lelkesedéssel *Roszják Endre* jólsvai helyettes igazgató-tanítót elnökké, *Némethy Kálmán* süveitei tanítót jegyzővé és *Mészáros Gyula* murányfaljai tanítót pénztárosává választották. Fűszerezte a közgyűlés lefolyását *Mészáros Gyula* felolvasása «A kézimunka tanítás anyaga, módszere és haszna s mennyiben szolgálja ez a házi iparnak a nép között való elterjedését?» című tételről. Tartalmas felolvasását növendékei által készített fa- és agyagiparcikkek bemutatásával fejezte be.

Tanítógyűlés. A bonyhádi róm. kath. espereskerületi tanítói kör folyó hó 3-án Bonyhádon tartotta tavaszi gyűlését, amely gyűlésen dr. *Jozgits János* esperes kegyeletos szavakkal emlékezett meg a napokban elhunyt k. tagtársunk, *Bitter Péter* nyugalm. apori kántortanító érdemeiről. Határozatban kimondatott, hogy a «Pécsyvármegyei «Róm. Kath. Tanító-Egyesület» ez évi közgyűlésén egy emlékbeszéd megtartásával fognak *Bitter Péter* emlékének áldozni. A tanítókör a kerületi papsággal a «Pius-internátus» alap gyarapítására 10 év alatt törlesztendő 1000 koronás alapítványt ajánlott meg, az önkéntes megadózta elve alapján. *Répasz Rezső* bonyhádi tanító a slójd egyik ágáról, az agyagmintázásról tartott szakavatott felolvasást. Az «Orsz. Kath. Nép-szövetség»-be pedig *Walter Adam* cikói kántortanító küldték ki a kerület részéről világi képviselőnek és csatlakoznak a «Magyarországi Kath. Tanítók Országos Bizottsága» által megindított nyugdíjrevízió-mozgalomhoz. *Straub János* köri jegyző.

IRODALOM.

A Szent-István-Társulatnak az 1908—9. iskoláévre érvényes hivatalos tankönyvjegyzéke kívánatra ingyen és bérmentve haladéktalanul megküldetik. Tartalmazza az elemi és felsőbb nép- és polgári iskolák, tanítóképzők és egyéb oktatási intézetek használatára egyházhatalóság és miniszterileg is engedélyezett tankönyveket és tanszereket.

KÉPEZDEI TANKÖNYVEK.

Bartha-Prónai. Stilisztika a tanító- és tanítónőképzők I. osztálya számára. (Miniszterileg engedélyezve.) Ára 3 kor. 40 fillér.

«A képzők I. osztályának magyar nyelvi anyaga a

nyelvtan és mellette a stilisztika. Ez utóbbinak tanítása az olvasmányok tárgyalásával kapcsolatban a magyar nyelvre fordítandó időnek legalább is felét kívánja, mert az így rakott alapokon épül a későbbi évfolyamok munkája. Szerzők ezt szem előtt tartották, mert stilisztikájuk alapján véve tartalmas irodalmi olvasókönyv, akként egybeállítva, hogy a képzőknek szóló jellege erősen kidomborodik. S ebben van a szerzők legnagyobb érdeme, amellyel a más, képzőknek szánt stilisztikát meghaladják. Az olvasmányokat tartalmas jegyzetek kísérik, melyek a könyv használhatóságát csak fokozzák. Olvasókönyveinknél nagy ritkaság, hogy a ma élő költőket és írókat is szerepeltessék. Jelen tankönyv ebben is kivétel, mert az ujaknak is helyet enged elég szerencsés megválasztással. Az elméleti részek világos és szabatos stilizálásuk s helyesen, a lehető legrövidebbre fogva, hogy inkább a tanuló öntevékenysége találja meg a nyújtott példában a magyar stílus helyességének és szépségének kívánalmait.» (Magyar Nyelvőr, 1908. X. szám.)

Bartha-Prónai. Az írásművek ismertetése. I. kötet. A tanító- és tanítónőképzők II. oszt. sz. Füze 3 kor. 40 fillér. (Mindkettő engedélyezési száma 57.222/1909.)

A bírálókat szerint *gondos, értékes munka mindkét kötet. «A két főlvet, hogy t. i. az elmélet teljesen olvasmányokon épül föl», bíráló magáévá teszi és elismeri, hogy szerzők «ezen elveket könyvükben gyakorlati értékre emelik.»*

«A munka magas erkölcsi színvonalon áll: a tanterv követelményeit szigorúan szem előtt tartja; a tudomány, módszer, előadás és terjedelem tekintetében az iskola, melynek számára készült, követelményeihez alkalmazkodik; nyelvi tekintetben gondos; a megjelent hasonló irányú iskolakönyvekkel szemben haladást jelent.»

Különösen kiemeli a bíráló szerzők ama törekvését, hogy a lírai műfajokat a legszorosabb vonatkozásban tárgyalják az egyes korok történetével, szellemével és a műfajokat mintegy a történelmi fejlődés és alakulás eredményeként tüntetik föl. *Érdekes és tanulságos ez a csoportosítás: az irodalomtörténet tanítását előkészíti és a könyvet a hasonló sablonosabb iskolakönyvek köréből magasabb színvonalra emeli.* Kiemeli bíráló a *narr és műeposzok* módszer szempontjából *«valóban művészi csoportosítását»* és az elméleti résznek *rövid, tömör, világos, egyszerű, könnyen megérthető* kiválóságát.

Bartha József dr. A magyar nemzeti irodalom története. Olvasókönyvvel. Tanítóképzők részére. (Engedélyezve.) Ára 4 kor. 20 fillér.

Bilinszky Lajos dr. Rendes magyar nyelvtan és stilisztika olvasókönyvvel a tanító- és tanítónőképzők I. osztálya számára. (A nm. püspöki kar által kinevezett tankönyvbírálóbizottság által engedélyezve.) Ára 2 kor. 80 fillér.

Ennek a tankönyvnek előnye, hogy az eddigi szokástól eltérve, egy könyvben nyújtja a nyelvtant, a stilisztikát és az olvasmányokat, miáltal az áttekinthetést nagyon megkönnyítette. Az elméleti részt kimerítően ugyan, de a lehető legrövidebben, világosan, egyszerű nyelvezettel írta meg a szerző. A nyelvtani tudnivalókat áttekinthetően csoportosította; szintoly ügyesen vannak csoportosítva a helyesírási szabályok: a magyartalan szólásmódok s az idegen szók jól összeállított táblázata nagyban megkönnyíti úgy a tanár, mint a tanuló munkáját. A stilisztika és az ügyiratok ismertetése kiválóan praktikus. Az olvasmányokat szintén művészi érzékkel válogatta össze a szerző irodalmunk legjelesebb termékeiből. Ami benne van, az mind irodalmi értékű. A vallás-erkölcsi öntudat, a hazafias és a szociális érzés nevelése és ápolása egyik főfeladata a könyvnek.

A hivatalos bírálókat a legnagyobb elismeréssel fogadta a könyvet.

Hankó Vilmos dr. Chémia és ásványtan. A tanító- és tanítónőképző-intézetek használatára. 163 képpel. (Engedélyezve 26.297/1909. sz. a.) Ára 3 korona.

VEGYESEK.

Tanszereket és teljes iskolai berendezéseket jutányosan és előnyös fizetési feltételek mellett szállít s költségvetésekkel készséggel szolgál a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése r. t. Budapesten.

A kath. tanítók fegyelmi szabályzata. Az oly régen várt fegyelmi szabályzat immár elnyerte a felsőbb hatóságok jóváhagyását. *Vaszary* Kolos bíbornok, hercegprímás főmagassága leiratot intézett dr. Szentgyörgyi *Jordán* Károly apát-plébánoshoz, az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács egyh. elnökéhez, melyben értesíti a Tanácsot, hogy a nagymélt. püspöki karnak 1908. év április hó 23-án tartott tanácskozmányából hozott határozata alapján a latin szertartású róm. kath. elemi népiskoláknál alkalmazott tanítószemélyzet felterjesztett fegyelmi szabályzatát az 1907. évi XXVII. t.-c. 23 §-nak rendelkezése szerint a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszterium f. évi májús hó 22-én 37.177. sz. a. kelt határozatával tudomásul vette. O főmagassága utasítja az elnökséget, hogy a fegyelmi szabályokat kinyomassa, hogy az érdekeltek azt a *Szent-István-Társulathoz* beszerezhessek. Az egyházi főhatóságoknak a bíbornok hercegprímás küldi meg a szabályzat nyomtatott példányát. A szabályzatot ismertetni fogjuk.

A Kath. Tanügyi Tanács elnökségi ülése. Arról értesültünk, hogy a kath. Tanügyi Tanács elnöksége a napokban ülést tart a *kath. polgári leányiskolák tanterve* ügyében. Tudvalevő, hogy a Tanács által készített kath. polgári leányiskolai tantervjavaslatot a nagymélt. püspöki kar *még nem erősítette meg*; ennél fogva a kath. polgári leányiskolákra nézve a jövő tanévben is a régi tanterv a kötelező. Ez a körülmény korlátozza a kath. Tankönyvbíráló bizottságot abban, hogy a még meg nem erősített kath. polgári iskolai tanterv alapján, kath. polgári leányiskolák használatára, kizárólag az állami tanterv alapján átdolgozott tankönyveket engedélyezzen. Ez esetben csak egy mód lehetséges, ami a felsőbb hatóságok magas intézkedésének megfelelően, az ugyanis, hogy a *kath. polgári leányiskolákban az érvényben levő tanterv alapján engedélyezett tankönyvek használtassanak mindaddig, míg az új kath. polgári leányiskolai tantervet a nagyméltóságú püspöki kar kötelezően ki nem adja.*

Igazgató-tanítói címről. A hitfelekezeti tanítók, még most is igen sok mellőzésben részesülnek. Az 1907. évi XXVI. ik tanügyi törvény az állami tanítók fizetését és ugyancsak az évi XXVII. ik tanügyi törvény, a felekezeti tanítók fizetését, úgy, ahogy rendezte. Az állami tanítóknak a fizetésrendezés valamivel többet hozott a konyhára, mint a felekezeti tanítóknak. Ez való s igaz. S ezzel egyuttal meg lett állapítva az, hogy az állami iskolánál működő tanító és a felekezeti iskolánál működő tanító között mégis van különbség. Az ugyan tény, hogy a felekezeti tanítók éppen oly jól tesznek a társadalomnak és a hazának, mint az állami tanítók, csak az a hiba, hogy ezen konstatált igazság nincs elfogadva a társadalom részéről. Mert, ha a társadalom e tekintetben nem tett volna különbséget; úgy az állami és a felekezeti tanítók fizetése egyformán lett volna megállapítva. Hogy a felekezeti és állami tanító között a fentidézett tanügyi törvények értelmében különbség tétellett, ez világosan tűnik ki még abból is, hogy az érdemeket szerzett állami és felekezeti tanítók előléptetése is nem egyformán van szabályozva. Ugyanis: Az állami tanítók fizetését rendező törvény egyik paragrafus (9. §.) világosan előírja azt, hogy az az állami tanító, aki a népnevelés terén érdemeket szerzett s akit a felettes hatósága érdemesnek talál a kifizetésre, a *vallás- és közoktatásügyi miniszteriumtól 200 korona személyi pótlékot és igazgató-tanítói címet nyer.* Ellenben, a felekezeti tanítók fizeté-

sét rendező törvényben és az erre vonatkozó utasításban bár szintén benne van az, hogy a felsőbb hatóság ajánlása folytán a felekezeti tanító is megkapja a 200 korona személyi pótlékot, de már az ki van hagyva s nincs sehoh a törvényben, hogy a személyi pótlék mellett az igazgató-tanító címet is megkapja. Eszerint az állami tanító e tekintetben is előnyben van a felekezeti tanítóval szemben. Ez aztán csak világos megkülönböztetés! Hogy ez a különbségtétel is mily hatással van a felekezeti tanítókra nézve, azt csak a hitfelekezeti tanító tudja és érzi. A hitfelekezeti tanítók közül azok, akik 200 korona személyi pótlékot nyertek, talán abban a hiszemben vannak, hogy a személyi pótlék elnyerése mellett az «igazgató-tanító» cím viselésére is jogosítottak? Ha azt hiszik, akkor tévednek. Mert a hitfelekezeti tanítóknak a személyi pótlékon kívül az igazgató-tanító cím meg nem adatott, de ha kérjük, elnyerhetjük. *Rovó Lajos*, a «Népiskolai Tanács» szerkesztője, lapjának legutóbbi megjelenésében a következő javaslatot terjeszti a Magyarországi Kath. Tanítók Országos Bizottságának f. évi közgyűlésére: *Intézzék f. évi közgyűléséből olyan értelmű emiék-iratot a nagymélt. püspöki kar elé, hogy azok a kath. tanítók, akik az 1907. évi t.-c. 4. §-a alapján az államkincstárból személyi pótlékban részesültek, az 1907. évi 26. t.-c. 9. §-ának analógiájára illetékes egyházi hatóságok kinevezése alapján ugyanakkor igazgató-tanítókká léphessenek elő.* Hogy a felekezeti tanítók, legalább «igazgató-tanító» cím elnyerése ügyében ne maradjanak az állami tanítók mögött, az egyh. megyei magas fórumok, törvényes jogaiknál fogva a kebelökben működő s joghatóságuk alá tartozó tanítószám nagy öröme, hogy oldhatnák meg a tanügyi törvény ezen hiányát, ha az arra érdemeseknek talált tanítóit, — a kik a miniszteriumtól személyi pótlékot nyertek s nyernek — kinevezésük alkalmaztatásuk érintése nélkül igazgató-tanítókká. Hogy az egyh. megyei főhatóságok ily intézkedése s eszelekedete mily hatást szülne a tanítószám között, azt bővebben esetelmi fölsőleges. A hitfelekezeti tanítók fokozottabb munkálkodása, hivatásszeretete és tanügyünk felvirágoztatása élénken hirdetnék a tanítók háliját. A mellőzés lehangoltságot, kedvtelenséget és bánatot idéz elő a tanítók szívében. Mig az előléptetés: örömet, lelkesedést s igyekezetet ébreszt. Igazán itt az ideje, hogy vezéreink, a mi speciális ügyeinkkel, nemcsak a lapok hasábjain foglalkozzanak, de érdekeinknek a hatóság előtt is igyekezzenek érvenyt szerezni. Ugy legyen! *Vadász Mihály* gk. kántortanító.

Egy róm. kath. tanító elhunyt és emiéke. Június hó 13-án délután kísérték a feltámadásig örök nyugalomra Szendehely érdemes kántortanítóját, idősb *Waltz Ferencet*, ki harminc évig működött egy helyben. Ezekre menő közönség gyűlt össze a halottas háznál, ahol *Kammerer Ferenc* c. kanonok, esperesker, tanfelügyelő, verőcei plébános magasan szárnyaló beszédet tartott fölötte, mint az Egyház és a haza jó fiáról. Könyvbeborult szemekkel hallgatta az ősz főpap szavait a gyászoló közönség s a velök megjelent tankötelesek, kik úgy siratták elhunytat mint édesatyjukat. A temetésben *Bucsz Rezső* a Naszát tövében levő szerdahelyi plébános, tartott fölötte gyönyörű beszédet, felsorolván érdemeit, amiket az egyház, a haza érdekében magyar nemzeti szellemtől áthatott tanítói működésével szerzett. Nem részesült csillogó kitüntetésekben, még személyi pótlékban sem, de *nemzetjé községét megmagyarosította feltűnést kerülő lassú, de biztos munkájával.* Ő igazán jó kath. tanító volt, mint azt plébánosa a sírnál mondotta. Majd *Nyilassy Antal* verőcei tanító búcsuzott el a kartársak nevében, kopersórára helyezvén az egyesület koszorúját. Az elhunyt egyike volt azon szelidlelkű s hivatását teljesen átérző kath. tanítóknak, akik példás élettel zajtalanul működnek. Iskolájában már évtizedekkel előbb magyar volt a tanyelv s lépésről-lépésre vezette községét a magyarosodás felé anélkül, hogy állami iskolára lett volna szükség: mint ahogy a főváros körül levő periferiákon az állam- és közegek erőnek-erejével akarják elhitetni, hogy

egyedül csak az állami iskolák felelnek még a nemzeti eszméktől áthatott magyar népnevelésügynek. Boldogultnak édesatyja közel ötven éven át Verőce kántortanítója, plébánosával, a mostani c. kanonokkal, vállvetve esendes munkával teljesen magyarrá tették nyelvében és gondolkodásában a község nagyszámú németnyelvű lakosságát, úgyhogy ma már csak a legöregebb emberek tudnak németül beszélni. Méltó utódja *Rudolf* nevű fia, a mostani kántortanító, ki szintén magas szinten tartja iskoláját. A jó Isten adjon az elhunytak örök nyugodalmat, a kartársak pedig kövessék őt önfeláldozó szorgalmas munkájában, amely munkájában egyike volt Jókai azon hőseinek, kiknek Magyarország újból való meghódítása képezi legszebb népnevelői feladatát.

Huszonöt éves találkozó. Mindazon tanulóársaimat, kik 1884-ben velem végeztek a pécsi püspöki tanítóképző III. évfolyamát, felkérem, sziveskedjenek huszonöt éves találkozóra Pécsen, június hó 30-án, délután hat órákor a «Vadember szálló» éttermében megjelenni. Névre szóló meghívót nem küldök. *Albert István*, tanító. Kisvaszar (Baranya m.)

Szinielőadás. A dorogházai róm. kath. ifjúsági egyesület f. hó 13-án saját pénztára, az ottani róm. kath. iskola felszerelésére és az Egerben létesítendő «Tanítók Háza» javára táncmulatsággal egybekötött szinielőadást rendezett, mely alkalommal színrekerült az *Egyenlőség* c. három felvonásos szociális irányú vígjáték. Ezt követte a *Falusi cucilista* című, a szociáldemokratákat ostromozó és a keresztény szociálistákat magasztaló mulattató apróság, amely *Bobek* László kántortanító tollát dicséri. A darabokat ugyancsak *Bobek* kántortanító, az ifjúsági egyesület lelkes és tevékeny vezetője tanította be. (T.)

Halálozások. *Poncsák Jenő* egri róm. kath. tanító, az érseki tanítóképző kézimunka tanára, május hó 28-án életének 29-ik és tanítói működésének 8-ik évében tüdővészben elhunyt. A megboldogult nevéhez fűződik a kézügyesség tanításának úgy az egri róm. kath. elemi iskolákba, mint a tanítóképzőbe való behozatala. Ő volt a tavaly Egerben rendezett tanítói slójdkurzus lelkes vezetője. A korán elhunyt kartárs halálát özvegye és egy árvája siratja. Nyugodjék esendesen! — *Tulipán János* nyug. róm. kath. kántortanító életének 66. évében hosszas szenvedés után elhunyt, 43 évet töltött a tanítói pályán. *Tulipán Gyula* Pa-Aradványi, *Tulipán Dezső* hernádnémeti tanítók, *Tulipán Anna* pöcsperthi tanítóné édesatyjukat gyászolják az elhunytban.

Szerkesztői üzenetek.

P. A. Elküldtük. — **R. A.** Közzétettük. — **T. F.** Jönni fog. — **D.** Helyettesről gondoskodnia kell. — **R.** A lakásbér összeget nem kellett volna a díjlevélben a tanítói fizetés összegébe beszámítani, hanem mint külön tételt állíthattak volna be. Innen ered a tévedés. Igazolják azt, hogy a 70 koronából mennyi számítandó a kertületményre: ezt még meg fogják adni. — **S. F.** 1. A törvény előírt követelményeinek a fenntartó minden rendszeresített tanítói állást illetőleg megfelelni tartozik: tehát kétszobás lakás illeti meg mint nős tanítót. 2. Köteles; az épület jókarban tartása és tisztogatása a fenntartót terheli. — **M. L.** Az majd a viszonyoktól függ. Bizonyára alkalmazni fogják a gazdasági ismétlődő iskolánál is. — **Sz. R.** A feleletet levélben küldjük. — **K. M.** Köszönet. Jönni fog. — **G. Gy.** Felhasználjuk. **H. E.** Ha rendszeresített tanítói állást tölt be, azonnal irjon kérvényt a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez és kérje a nyugdíjintézetbe való felvételét. Mellékletek: keresztlevél, oklevél, díjlevél. Már eddig is vesztett két évet. A férfitanítót 21 éves korában veszik fel a nyugdíjintézet kötelekébe.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

A nyitrapereszlényi kath. elemi népiskolánál ujonnan szervezett III. tanítónői állásra pályázat hirdetik. Javadalma: hitközségtől 100 kor., államsegély 900 kor., faváltás 70 kor., kertváltás 20 kor., egy-szobás lakás. Kötelessége a rábizott osztályokat tanítani, a gyermekeket naponként templomba vezetni, ott reájuk felügyelni, felsőbb osztályokban a kézimunkát tanítani. Kérvények dr. Janda József iskolaszéki elnök címére Nyitrapereszlénybe küldendők. Határidő július 10. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Sasváry Béla főtanító, isksz. jegyző. 267 1-1

Egri érseki megye.

Mezőkövesdre zeneileg gyakorlott jóhangú segéd-kántort keresek azonnali belépésre. Fizetés: 1100 kor. és lakás. A személyesen megjelenni kívárók sziveskedjenek f. hó 23-án megjelenni. Gaal István, kántor. 268 1-1

Bodonyban új róm. kath. iskolához tanítónői állásra pályázat hirdetik. Javadalma: rendes lakóhely, 1000 kor. fizetés. Kötelessége: az iskolaszék által kijelölt osztályok vezetése és az összes gazdasági (ismétlő) leányiskolások oktatása. Felszerelt kérvények július 1-ig Juhász Károly lelkész címére (Bodony, u. p. Parád) küldendők. 270 1-1

Besztercebányai egyházmegye.

Korpona szab. kir. város irtványi új kath. iskolájának tanítói állomására július 17-iki határnappal pályázat hirdetik. Jövedelem: 1000 kor. államsegély, rendes lakás. Tót nyelv ismerete szükséges. Kellően felszerelt folyamódványok Hutyán Pál plébános címére küldendők. 269 1-2

Győri püspöki megye.

A rábacsanaki róm. kath. iskolaszék osztálytanítói állásra hirdet pályázatot. Fizetése: államsegélyből 900 kor., a községtől 100 kor., butorozott szoba fűtéssel. Kötelessége a 3-ik tanteremben tanítani, az ismétlős fiúkat oktatni és a kántoriakban segédkezni. Pályázati határidő június 27. Iskolaszék. Rábacsanak (Sopron m.). 265 1-1

A csornai (Sopron m.) plébániához tartozó Acsalag főkközségben a róm. kath. iskolánál osztálytanítói állás szerveztetvén, ezen tanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalmazása a hitközségtől 100 kor., államsegélyből 900 kor., kertátlány 20 kor., lakásul egy butorozott szoba az iskolaépületben. Kötelessége az egyik tanteremben a tanítást vezetni és a győregyházmegyei róm. kath. népiskolák tanítóinak kiadott «Szolgálati szabályzat» rendelkezéseinek magát alávetni. A megválasztott tanító tartozik az espereskerületi s így a győregyházmegyei tanítóegyesületbe lépni s annak tagjaul maradni mindaddig, amíg Győregyházmegye területén levő valamely róm. kath. iskolánál működik. Felhivatnak mindazon okleveles róm. kath. nőtlen tanítók, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeket legkésőbb f. évi július hó 15-éig ft. Poller Endre csornai plébános, iskolaszéki elnök úrhoz nyújtsák be. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Acsalag, 1909. június 17-én. Kárpáti Lajos iskolaszéki jegyző. 275 1-1

Kassai egyházmegye.

A felsőnovaji róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma: törvényes lakás és kert. 11 kb. 664 ööl szántó föld, 1 kh. 495 ööl rét, 1423 ööl legelő (jelenleg mind felszántva), 640 ööl részben beültetett szőlő. Értéke 11324 kor., tandij címén 32466 kor., párberből 10 köből rozs 100 kor., stolaris jövedelem 40 kor., alapítványok után 2410 kor., államsegély 400 kor. A kellőképpen felszerelt kérvényeket július 3-ig kell beküldeni a róm. kath. plébániahivatalhoz Felsőnovaj (u. p. Garadna, Abauj-Torna m.). Megjegyzetetik, hogy a Garadnának levezett állomás Felsőnovaj végén van, 300 méternyire az iskolától. 173 1-1

Nyitrai püspöki megye.

Donányi (Trencsén m., Puchó mellett) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Tannyelv magyarul. Javadalma: alapítványokból 600 kor., államsegély 400 kor. Kétszobás lakás, konyha, kamra, istálló csürrel, kis kert, egy mérő alá szántó föld, 6 ööl tűzifa (a hivektől feltételeken), melyből a tanterem is fűtendő. Személyes megjelenés kívánatos. Utiköltség meg nem térítetik. Választás július 4-én. Plébános, iskolaszéki elnök. 272 1-1

Rozsnyói püspöki megye.

A debrői (Abauj-Torna m., posta: Jászó) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdetik június 26-ára. Lakása: két szoba, konyha, kamra, egy istálló, ööl, pince, kert, tűzifa. Jövedelme készpénzben 1200 kor. Személyes megjelenés megkívánatik. Grdeon Miklós plébános. 277 1-1

Székesfehérvári egyházmegye.

A jakabszállási uradalom keres nyilvánossági joggal felruházott puszta elemi iskolája részére okl. tanító vagy tanítónőt. Feltételek: évi 1100 kor. fizetés, lakás, fűtés és világítás, vagy pedig 600 kor. fizetés és fentiekben kívül élelmezés is. Ha oly tanítónő ajánkozik, ki az iskolai elfoglaltságon kívül a tisztartó két leánygyermekét a 2-ik és 4-ik polgári osztályra előkészíteni tudja, úgy fizetése 1100 koronán kívül a tisztartónál volna lakás, fűtés, világítás és élelmezése. Ez esetben főfeltétel a zongoraképzettség, esetleg a német nyelv tudása. Ajánlatok bizonyítvány másolatokkal ellátva, melyek vissza nem küldetnek, két héten belül vétetnek figyelembe. Jakabszállási uradalom tisztartósága Sárosd. 276 1-2

Szombathelyi egyházmegye.

Az ikervári (Vas m., posta helyben) róm. kath. iskolaszék július 4-ére pályázatot hirdet a IV. férfitanító

Mindennemű hangszert:

cimbalmot, hegedűt, fuvolat, grammophont, zongorát stb. csekély havi törlesztésre

szállít

NOWOTNÝ J. Budapest, VI. kerület, Nagymező-utca 21. sz.

Kérjen hangszer-árjegyzéket.

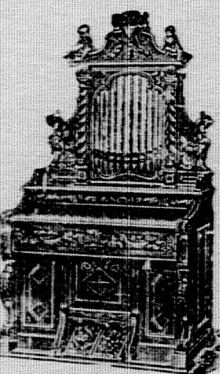
41-II.

állásra. Javadalom: 1000 kor. és 20 kor. kertvátság, a tűzifa hazaszállítása és felvágatása. Lakás egy előszoba, egy szoba és faház. Kötelessége a kijelölt osztályokban és az ismétlőiskolában oktatás, a tanulók templomba vezetése és felügyelete, a kántoriakban való segédkezés. 271 1-2

A felsőpatyi római kath. népiskolánál egy osztálytanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma 1000 kor. fizetés és bútorozott szoba. Kötelessége egy tanteremben a gyermekeket tanítani és a kántorságban segédkezni. A kérvények július 1-ig Pali György plébános, iskasz. elnöknek küldendők. (Vas m.) 268 1-2

Az abaújszántói rom. kath. templom előjátékú használt orgonája — kilenc változat manual, kettő pedál — igen olcsó áron eladó. Kérdezősködésre válaszol, kivanatra fényképet küld.

Világi Kálman. kántor.

Elsőrendű légszívó-rendszerű harmóniumok specielis beszerzési forrása Monarchiában.

Elismert elsőrangú műrémek csak a Zimmermann-féle

HARMONIUMOK.

Ausztria-Magyarországi képviselője:

Hörl Nándor, Pozsony, Ventur-utca 24. szám.

ARJEGYZÉK INGYEN.

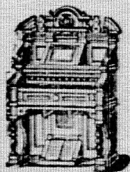
Főtiszt. papság és tanároknak részletfizetésre. Üzletek: Lipcse, Szt. Pétervár, Moszkva, Riga és Londonban.

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSO és TSA

Budapest, X., Delej-utca 25 B (Tisztviselőtelep.)

Pedálós harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretekkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák. Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomázig. Tanároknak s lelkészeknek különös szalalékgengedmény. Arjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 93

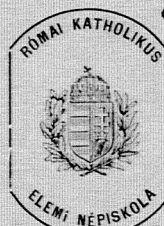
Tanítónők és Tanítók! Kerjék mindenkor és ajánlják mindenütt a valódi „Patria” pótkávé, mely megbízható tősgyökeres magyar gyártmány, minden csomag és doboz „Patria” szerződésünk szerint az „Eötvös-Alap”-nak hasznolt, mert is erkölcsi kötelességünk ezen kitűnő gyártmányt ajánlani, mely minden kiállításon az első díjat nyerte és minden üzletben kapható. Zamatos, színdus, jó kávét csakis a 264

valódi „PATRIA” pótkávéval

készíthetünk, mely a legjobb hazai nyers anyagokból a legpontosabban készült és minősége minden más gyártmányt felülmúl.

Stephaneum nyomda r. t. Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28a.

Melyik kartárs úr, — Magyaralföldön vasúthoz közel — lenne hajlandó felvidéki tanítót szünetidőre elfogadni, ki ellátásért fizetne. Kérem forduljanak alulírottához, ki szíves fölvilágosítást ad. Záhorszky Felső-lehotán, Arvamegyében. 264 1-3

NÉPISKOLAI GIMTÁBLÁK

45x60 cm. nagyságban, rendkívül tartós, ölmazott acélbadoglemezből, fehérzománc alapfestéssel, tekete nagybetűs felirattal, az itt látható mintarajz szerint színes magyar címerrel ellátva darabonként 10 koronáért megrendelhetők. ♦♦♦♦♦

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése részv.-társ.

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28 B. sz. Bármely más felirat jutányos áron megrendelhető. 278—

Az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület szerződést kötött a Gazdák Biztosító Szövetkezetével a Kath. Egyházi Javaknak Biztosítása érdekében.

Az iskolaegyesületnek ezzel az a szándéka, hogy az összes egyházi javak: püspökségek, káptalanok, szemináriumok, szerzetesrendek vagyona, az egyes egyházmegyék területén levő templomok, iskolák, plébániák, tanítói lakások stb. egy helyen és pedig a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél biztosítottassanak s az abból befolyó jutalékok az iskolaegyesületet illessék meg kath. céljaink és érdekeink szolgálatára. Ezeknek a javaknak biztosításán kívül felvette munkakörébe a magánfelektől szerzendő biztosítási ügyletek lebonyolítását is a tűz-, jég- és életágazatban. Ez utóbbiak biztosításait az alapszabályok szerint megalakítandó plébániai csoportok útján kívánja lebonyolítani. Amiért is felkerjük a plébános, káplán és tanító urakat, legyenek szívesek ebben a munkálkodásunkban bennünket támogatni. — A Gazdák Biztosító Szövetkezet az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesülettel egyetértve egy központi irodát szervezett a biztosítási ügyletek lebonyolítására, ami

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám

(Gazdák Biztosító Szövetkezet) alatt van, érdeklődők ide szíveskedjenek felvilágosításért fordulni, amit minden esetben mindenkinek készséggel fogunk megadni.

Az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület központi irodája. 38 21-26